

VALALÍČAN

obecné noviny

Číslo 4, december 2003

Darček OCÚ Valalíky – Vianočné číslo zdarma

IX. * Vinšovačka * Bol to ťažký, náročný, ale úspešný rok * 100 rokov od narodenia prof. Hlaváča * Kde sú hlavné ľudové Vianočné zvyky * Spoločenská kronika * Zo života našej školy * Okienko do kultúry * Právne informácie * Do pozornosti občanov – chodníky v zime * Naši rodáci * Spalovňa odpadov * Trápi nás zmus v obci * Šport *

Vinšovačka

vinčujem, vinčujem,
toto svätu Vilijočku,
kľojnejši, pokojnejši, urodzenejši,
loha lásku, od ľudí prjaznosc,
šmerci slavu nebesku,
nu andělsku.
ja vam vinčujem,
kvaleni Ježiš Kristus.
vinčujem, vinčujem
toto Krista Pana narodzene
i vas Pan Bohi požehnac račil,
imešim, pokojnešim,
polochi, na roloch, stodoloch.
te, skerze tvojo narodzene,
ehnaj ten dom,
opušć doňho smutku,
ňeho zarmutku,
inaj ho s radoscju,
elku vešeloscju, do vašej miloscji,
te vinčujem šćesce, zdrave a božské požehnaňe.

v jasiach chudoby leži,
Ho svätá Matka v náručji drží,
bez ta pastieri do Betlehema,
sa Mu kľañajú mudrci východu,
vychádzsa slnko spravodlivosti.

BOL TO ŤAŽKÝ, NÁROČNÝ, ALE ÚSPEŠNÝ ROK

Vážení občania,

každý hospodár koncom roka bilancuje svoje dosiahnuté výsledky, tak je tomu vždy aj na obci. Formálne sa pre obecné zastupiteľstvo podáva správa o hospodárení obce za príslušný rok. Obyčajne túto správu predkladá starosta až v prvých mesiacoch ďalšieho roka, keď už sú k dispozícii úplné výsledky umožňujúce vypracovať komplexnú správu za celý rok. Napriek tomu je možné v tomto čase aspoň stručne zhodnotiť naše tohoročné snaženie v obci.

Rok sme začínali s obavami predovšetkým vzhľadom na nedostatočné financovanie v oblasti školstva. Tento problém sa tiahol celým obdobím tohto roka. Stále nedostatok peňazí na základnú prevádzku škôl a školských zariadení, domáhanie sa prostriedkov z Ministerstva školstva, resp. Ministerstva financií, neustále preukazovanie nedostatku financií vyžadovalo veľa únavnej administratívnej práce, neistoty a obáv zo nezabezpečenia prevádzky škôl a školských zariadení.

Až augustové navýšenie prostriedkov na základe dohodovacieho konania medzi starostom obce a zástupcom Ministerstva školstva prinieslo určitú úľavu. Toto navýšenie nám umožnilo financovať náklady na energie a vodu do konca tohto kalendárneho roka.

Rovnako veľmi dlho sme museli čakať na požadované finančné prostriedky na plynofikáciu kotolne ZŠ. Tento oneskorený prísun prostriedkov spôsobil veľké napätie a nervozitu následkom ktorého z dôvodu vykonávania stavebných prác sme museli odsunúť začiatok školského roka o dva dni. Chvála Bohu dnes už máme tento problém vyriešený. Veľmi veľa nervozity

sme zažili aj v súvislosti preťahovaním Základnej umeleckej školy do nových priestorov.

(Pokrač. na str. 2)

BOL TO ŤAŽKÝ, NÁROČNÝ, ALE ÚSPEŠNÝ ROK

(Pokrač. zo str. 1)

Kedže ani začiatkom augusta sme požadované peniaze na stavebné práce nedostali, museli sme tieto práce hradiť z rozpočtu obce a vo veľmi krátkom termíne – necelých troch týždňov. Vďaka vynikajúco odvedenej práci firmy VÝMOS Valaliky sme zvládli aj túto úlohu.

Ešte napätější situácia nastala vo výstavbe telocvične, ako sa o tom zmieňujem v ďalšej časti tohto článku. V tých prácach, kde sme neboli odkázaní na čakanie peňazí od štátu sme pokračovali bez väčších problémov. Podrobnejšie je o tom napísané ďalej.

Od začiatku tohto roka sme začali na obci vykonávať aj agendu stavebného konania, prostredníctvom Spoločného obecného úradu v Čani. V tejto agende sme nezaznamenali väčšie problémy. Veríme, že zámer zákonodarcu priblížiť túto službu bližšie k občanovi sa aj v podmienkach našej obce vydaril.

Pomerne bohatú činnosť sme vyvíjali v oblasti kultúry. Na začiatku roka to boli akcie – Deň matiek, Dni obce, Valalický jarmok, Október – mesiac úcty k starším, Katarínsky bál, Vianočné posedenie pri stromčeku, Koncert vážnej hudby, fašiangové plesy a pod.

Záver roka sa nesie v znamení príprav rozpočtu na rok 2004, príprav na ďalšie kompetencie prechádzajúce na obce od nového roka, príprav na zasadnú zmenu vo financovaní školstva (normatívne financovanie na žiaka). Významné zmeny prináša aj v novele Zákona o školskej samospráve a štátnej správe v školstve. Všetky tieto prichádzajúce zmeny znamenajú ďalšiu záťaž na vedenie a pre pracovníkov obecného úradu.

Hodnotenie roka z hľadiska úspešnosti dosiahnutých výsledkov je možné len vo vzťahu k možnostiam, za ktorých sme úlohy mohli plniť. Vzhľadom k tomu, že podmienky boli veľmi ťažké a náročné dovoľm si vysloviť názor, že výsledky, ktoré sme dosiahli možno považovať na úspešné. Chcem sa za to poďakovať všetkým, ktorí sa o to zaslúžili – najbližším spolupracovníkom Ing. Š. Petrikovi, J. Matašovej, poslancom i členom komisií obecného zastupiteľstva, pracovníkom obecného úradu, pracovníkom VPP, našim nezamestnaným, ktorí vykonávali tzv. menšie obecné služby ako aj spolupracujúcim firmám z našej obce a všetkým našim občanom, ktorí nás v našej práci podporili.

Môžeme, ale aj musíme vykonávať niektoré stavebné práce až do Vianoc

Aj keď niektoré práce v obci vzhľadom na pokročilé ročné obdobie prirodzené ustali, iné práce nielenže mohli (vďaka priaznivému počasiu) ale aj museli pokračovať.

Plynofikácia kotolne ZŠ

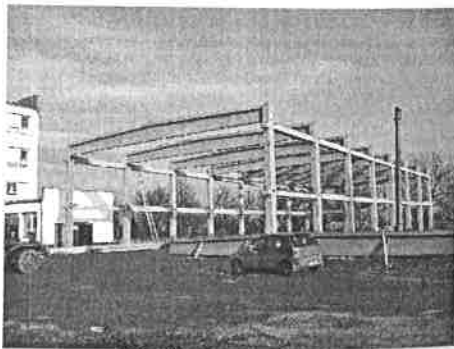
Problém plynofikácie ZŠ Základnej školy Valaliky, ktorý nás dlhodobo trápil je v tomto čase zo strany obce definitívne vyriešený. Kolaudačné konanie stavby sa uskutočnilo 9. decembra 2003.

Výstavba telocvične ZŠ

Už v minulom čísle Valaličana sme informovali, že 10. septembra t.r. sme dostali oznámenie o tom, že pre pokračovanie výstavby telocvične sme z Ministerstva financií dostali 5 mil. Sk a že vzhľadom na veľmi pokročilý čas bude veľmi náročné preinvestovať túto čiastku do konca roka 2003. Dodávateľ stavby Stavoservis Košice, s.r.o ako aj subdodávateľ prefabrikovaných prvkov ZIPP Geča museli preorganizovať svoje už rozbehnuté programy tak, aby bolo reálne možné uvedených 5 mil Sk prestavať. Dnes môžeme konštatovať, že keď sa prijal režim vykonávania kontrolných dní na stavbe každý pondelok ale aj predvoškým vďaka mimoriadne priaznivému počasiu stavba doslova denne rastie (čo si určite všimli aj naši občania) a problém preinvestovania získaných 5 mil. Sk máme vyriešený. Touto cestou chcem poďakovať všetkým ktorí sa o to zaslúžili, osobitne zamestnancom dodávateľ-

ských firiem Stavoservis a ZIPP Geča. Pevne verím, že v budúcom roku dostaneme ďalšie prostriedky na pokračovanie výstavby a hlavne, že ich dostaneme začiatkom a nie koncom roka.

Výstavba obecného vodovodu

V tomto roku bolo zaplatených za výstavbu vykonaných v minulom 3,5 mil. Sk. Bolo tiež vybudované pri zásobovacie potrubie priemeru DN 200 od ihriska na Športovej ulici, cez Kľúčovú a Urbársku do polovice Abovskej ulice. Zmluvne je zabezpečené financovanie stavby tohto potrubia v pokračovani s obcou Geča Východoslovenskou renskou spoločnosťou Košice. V súčasnosti sa pripravuje dodatok k tejto zmluve, ktorý klade ktorého by bolo zabezpečenie financovania výstavby na Slnecnej, Kostolnej, minárskej ulici, Pri Studničke, Športovej a Malej ulici. Tým by bola zabezpečená aj dostavba vodovodu v časti Všeckých ulíc a Košťany.

Priaznivé počasie aj v decembri umožnilo ešte vybudovať vodovodnú sieť aj na Krížnej ulici v časti Bernátovce.

Zostávajú nám na dokončenie v časti Krížnej ulice – Tichá, vrátane prepojenia s chvej a Lomenej ulice, Podlesná a Záhradníka ulica. V časti Bernátovce ulica – Na Hlavnej ulici, Potočná a Rosná ulica.

Celkove je doposal vybudovaných 11,3 km vodovodnej siete. Treba ešte vybudovať 4,0 km. Z tejto dĺžky bude zabezpečená výstavba v roku 2004 1,7 km. Z rozpočtu obce bude potrebné vybudovať 2,3 km rozvodnej siete vodovodu.

V tomto roku sme tiež vybudovali 20 vodovodných prípojkov.

Výstavba chodníkov na Hlavnej ulici a výstavba zastávok SAD

V tomto roku sme vybudovali svoje prostriedky na za využitia pracovníkov VPP a nezaplatených v rámci vykonávania tzv. povinných „menších obecných prác“ chodník na Hlavnej ulici v úseku od križovatky na Kľúčovskej ulici až po koniec obce - po šírku chodníka trať.

V budúcom roku nám zostáva vybudovať chodník na Hlavnej ulici v časti Košťany a Abovskej ulice po predajni potravín v časti Košťany.

Podarilo sa nám tiež vybudovať dve autobusové zastávky a to v časti Všeckých ulíc a Buzice. Na hlavnej ulici je potrebné vybudovať ešte dva autobusové prístrešky a to v časti Všeckých ulíc a v časti Košťany po autobusovú dopravu v smere do Čani.

Preložka stĺpov telefónneho vedenia

Mnohé telefónne stĺpy boli osadené pred všetkým na Hlavnej ulici už v minulom roku. Keďže po vybudovaní chodníka sa mali pokračovať pre chodcov. Zabezpečili sme prívod preloženie cestou Slovenských telekomunikácií tak, aby čo najmenej prekážali pri vybudovaní chodníkov. Zároveň boli stĺpy nahradené novými. V súčasnosti prebieha výmena stĺpov telefónneho vedenia na Športovej a Plotovej ulici v časti Košťany.

Ing. Milan Táb, starosta obce

100 rokov od narodenia

prof. Hlaváča

Sto rokov od narodenia prof. Hlaváča si pripomenuli členovia Spolku Rodiny prof. Hlaváča vo výročitý deň jeho stých narodenín, 3. decem-

maždenie, Michalovčanmi, Kubrančanmi, Hermanovčanmi a ostatnými hosťami, bol aj zástupca starostu z našej obce, Ing. Štefan Petrík s členkami kultúrnej komisie, zároveň zástupkyňami valaličkej Rodiny prof. Hlaváča. Pozdravil zhromaždenie, oboznámil s históriou názvu obce vzhľadom k spomínaným Všetichsvätým a dodal: „**Hoci prof. Hlaváč pôsobil v našej farnosti len krátko, zanechal po sebe hlbokú a výraznú stopu v srdciach mnohých ľudí. Dnešné výročie si veriaci spolu s duchovným otcom ráno po sv. omši pripomenuli spoločnou modlitbou, položením kytice a zapálením sviečok pri pomníku v Parku prof. Hlaváča.**“

„**No a akí by sme to boli nasledovníci nášho pána profesora, keby sme sa nestretli i pri spoločnom stole**“ – ukončil akadémiu pán Štefan Halás.

Z Michaloviec sme si v neskorých večerých hodinách odnášali hlboký duchovný zážitok. My mladší prítomní na tomto radostnom zhromaždení aj veľké povzbudenie, úctu a obdiv k vekom už sklátnym žiakom pána profesora, avšak zapáleným pokračovateľom jeho životného odkazu pre väčšiu oslavu Pána a neúnavnú pomoc bližným. K tomu sme aj my, Valaličania pozvaní.

H.J.

Ľide sú naše nedávne ľudové Vianočné zvyky?

Dnešne Vianoce vďaka masívnej televíznej reklame sa stavajú stále viac komerčnou záležitosťou. Aj keď máme na mysli predovšetkým naše médiá, tento trend materializovania Vianoc nesporne zanecháva svoj vplyv aj na správaní nás občanov. Postupne zanechávame svoje pekné, ľudové zvyky a „konzumujeme“ Vianoce stále viac a viac cez materiálne statky.

Nuž, v nevelni dávnej minulosti bolo tomu trochu ináč. Pripomeňme si to pre spomienku starších i pre poučenie mladších.

Na Štedrý deň ráno bolo zvykom, že muži i chlapci chodili vinšovať k rodinám i k susedom. Ženy, naopak nesmeli na štedrý deň vychádzať z dvora. Svoj rituál mala aj príprava na štedrú večeru. Na štedrovečernom stole boli vždy okrem tradičných „bobaliiek“ a kapustnice (bez klobásky) vždy plody zeme – peceň domáceho chleba, jablká, orechy, hrst obilia a iné. Pod stolom vždy bývala „župa“ (snop slamy), ktorá mala pripomínať, že Ježiško sa narodil v chudobnej maštali. Po večeri bolo zvykom, že sa táto slama využila na zdriemnutie do času kým sa išlo na polnočnú svätú omšu. Štedrú večeru mali aj statky. Gazda pred alebo po večeri dožičil darov štedrosti najmä „bobalky“ aj všetkým domácim zvieratám.

Počas celého štedrého dňa sa zachovával v domácnostiach prísny bezmäsitý pôst. Ani na večeru orem rýb nebolo žiadne iné mäso. Na štedrý večer prichádzala gazdiná s peceňom chleba i s bobalkami a zavínšovala celej rodine pokojné a milostiplné vianočné sviatky. Po spoločnej modlitbe, a po čítaní evanjelia (obyčajne otcom ako hlavou rodiny) gazdiná rozkrájala a podelila medzi celú rodinu z darov zeme - najmä orechy a jablká na znak toho, aby všetci členovia rodiny v láske a v svornosti nažítvali po celý nastávajúci rok. Pri krájaní jablk i delení orechov všetci trpeli, aby nedostali červivú časť jablka alebo orecha preto, že len zdravá časť ovocia im zaručovala zdravie aj v nasledujúcom roku. Po rozbalení skromných darov (dnešné deti by si asi také dary na Vianoce ani nevedeli predstaviť) gazda a gazdiná pospomínali všetky úspechy aj neúspechy, radosti a žiale, dobrú i zlu úrodu za uplynulý rok a hovorili o plánoch pre nastávajúci ďalší rok. Po spoločne zaspievaných koledách sa už očakávali prví koledníci. Jasličkári chodili do domácností aj na štedrý večer. Zbytok času do polnoci ešte obyčajne oddychovali na spomínanej slame

(Pokrač. na str. 7)

Spoločenská kronika obce

UZAVRE

MAJELSTVO

Drahomír Jobbagyi, Gyňov 31
Eva Tkáčová, Bernátovce, Na Homôlke 22
Marek Mašlar, Bernátovce, Kokšovská 68
Drahomira Jošková, Baczkovik 73
Marek Lukáč, Vsechsvätých, Kostolná 56
Mária Cehlárová, Geča 354

NOVÍ

OBCANIA

Kľaudia Kandrová, Buzice, Vrbová 11
Daniela Kúdelová, Buzice, Vrbová 10
Lenka Brestovičová, Buzice, Nábrežná 16
Katarina Hegykoziová, Buzice, Hlavná 8
Ivana Mirgová, Bernátovce, Na Homôlke 15
Daniela Juhásová, Bernátovce, Na Homôlke 21
Dušan Gábris, Bernátovce, Kokšovská 72
Ružena Horváthová, Bernátovce, Kokšovská 72
Patrik Kysel, Bernátovce, Križna 9
Daniela Sendreiová, Bernátovce, Okružná 28
Michal Borták, Vsechsvätých, Športová 5
Gabriel Žiga, Kostany, Abovská 18

NAVŠŤVILI

NÁS OPUSTILI

Imrich Demko, 59-ročný
Buzice, Zvoničná 31
Imrich Poďracký, 82-ročný
Buzice, Hlavná 33
Marta Fabišiková, 74-ročná
Buzice, Zvoničná 14
Ján Horváth, 78-ročný
Bernátovce, Kokšovská 62
Pavol Borovský, 53-ročný
Vsechsvätých, Slnečná 9
František Vyňonský
75-ročný, Kostany, Malá 4
Pavel Orlovský, 78-ročný
Kostany, Abovská 9
Sajková Margita 65 ročná
Bernátovce, Okružná 15
Spišák Ondrej 57 ročný
Bernátovce, Okružná 67

ZO ŽIVOTA NAŠEJ ŠKOLY

Ako žije naša škola?

AKO? Veľmi rušne. Aj vďaka snahe všetkých zainteresovaných.

Ešte len teraz v utorok 9.12. bola kolaudácia plynovej kotolne a súčasne už v plnom prúde prebiehajú práce na novej telocvični.

Deti, a nielen oni, s radosťou a záujmom spoza okien sledujú činnosť žeriavov, nákladných áut, bágrov a kladenie nosnítkov. Každý prejavuje radosť, že čoskoro bude telocvična na svete. Neuveriteľné, po toľkých rokoch... Ostáva nám len zachovať nádej, že bude dostatok prostriedkov aj na budúci rok na jej úplné dokončenie.

Spustenie plynovej kotolne prinieslo takisto úľavu na viacerých stranách – v triedach vládne dobrá tepelná pohoda, neznečisťujeme okolie dymom a splodinami z uhlia, investície do plynovej kotolne sa vrátia v porovnaní s cenami uhlia.

„Školský život“ žiakov a školy je tiež v plnom prúde – čo nevidieť budú zimné prázdniny (22.12.–6.1.) a po nich nás čaká hodnotenie výsledkov za prvý polrok vysvedčením.

Medzitým ale ubehlo mnoho udalostí... aspoň niektoré očami tých, ktorí sa ich zúčastnili:

II. Európsky deň rodičov a škôl

Rada rodičovského združenia pri ZŠ Valalíky v spolupráci s riaditeľom a pedagógmi

sa zapojila do projektu Európskeho dňa rodičov a škôl, ktorý sme podľa zaradenia krajov organizovali 9. októbra 2003.

Prípravná komisia pracovala pod vedením predsedkyne Rady rodičov, triednych dôverníkov a vedenia školy.

Pri tejto príležitosti bola vyhlásená literárna a výtvarná súťažna tému rodina. Výsledkom sme boli milo prekvapení, množstvo kresieb, literárnych úvah v slovenčine aj angličtine rozmiestnených vo vestibule školy rodičov zaujali.

Samotný deň prebiehal ako Deň otvorených dverí pre rodičov. Rodičia sa zúčastnili na vyučovacej hodine, potom triedni dôverníci na 4. a 5. hodine pripravili program pre triedu spolu s triednou pani učiteľkou. Niekde bola diskotéka detí a rodičia, inde prebiehali vedomostné súťaže zamerané na Európsku úniu, rôzne hry, viedli sa diskusie o reforme školstva, o spolupráci rodina-žiak-škola, o výchovno-vzdelávacom procese....

(Pokrač. na str. 5)

Náhle nás opustil Imrich Demko, dlhoročný poslanec Obecného zastupiteľstva Valalíky

V novembri 2003 od nás náhle opustil Imrich Demko, dlhoročný poslanec nášho obecného zastupiteľstva (v r. 1990 – 2002) v r. 1990 vykonával funkciu zástupcu mestu obce Valalíky. Vo volebnom období 1994 – 1998 bol zástupcom prednosta Okresného úradu Košice – okolie. Bol tiež členom volebného výboru pre rekonštrukciu kostola Valalíky. Žiaľ, tragická udalosť spôsobila jeho náhly odchod sponožou.

Všetci, ktorí sme ho poznali, sa ho veľmi vážili pre jeho pracovitosť, štedrosť a priateľskú povahu. Zostane dlho spomienkach

Milan Toth, starosta obce

ZO ŽIVOTA NAŠEJ ŠKOLY

(Dokonč. zo str. 4)

Po ukončení tohoto programu sme sa zišli v zborovni školy, kde sme pri šálke kávy hodnotili príbeh dňa, čo bolo dobré, čo pre budúcnosť vylepšiť.

Predsedníčka Rady rodičov podakovala všetkým zúčastneným za pomoc a realizáciu dňa, za podporu rodičom, školy a žiakom za pekné aktivity, pri ktorých si mali aj oni možnosť preskúšať svojich pedagógov a rodičov.

Samotný príbeh v rámci možností školy a dostupnosti materiálov možeme zhodnotiť ako veľmi dobrý, čoho výsledkom bola aj spokojnosť rodičov aj žiakov.

Mária Ivanová
Predsedníčka Rady rodičov
pri ZŠ Valaliky

Naša diskotéka

Pred jesennými prázdninami bola v kultúrnom dome diskotéka, na ktorej bolo veľa našich detí.

Muzika hrala hlasno, ale hlavne dobre, veď našim DJ bol bývalý deviatak Dušan Varga.

Veľa detí tancovalo a len zapár sedelo. Ale aj tí, čo sedeli sa dobre zabávali. Pri dverách sa vyberalo vstupné a pri druhých bol malý bufet pre nás, aby sme nezahynuli smädcom.

Na diskotéke boli aj naše pani učiteľky, ako napr. p.uč. Kajatýová, Filipová, Tóthová, ale aj naša p.zást. Takáčová. No a nesmel chýbať ani náš pán učiteľ Andor. Aj oni si v našom tancovali, p.uč. Kajatýová nás aj naučila, aby sme si na nástenke na spojovacej zhadbe pospomínali na našu disko.

DJ teraz sa tešíme na ďalšiu.

Simona Horváthová, 7.A trieda

Enviro krúžok Stromu života

Naš krúžok pokračuje v práci, ktorú začali minuloroční deviataci. Krúžok navštevuje asi 15 žiakov, kde robíme projekty Modré z neba, Zelená hora. Sú zamerané na monitorovanie kvality a ochranu životného prostredia okolia nás. Na jeseň meriame zrážky a zisťujeme ich kyslosť. V tomto roku sme zistili, že zrážky ako v minulých rokoch. Vplyv na to aj vplyv naša nová kotolňa, ktorá spáľovaním uhlia dodávala do okolia množstvo sýry, ktoré sú škodlivé. V projekte Zelená hora zase monitorujeme skládky odpadov a separáciu odpadu. Zatiaľ sa nám podarilo najst 2 divoké skládky. Dúfame, že budúci rok pri ďalšej obchádzke obce ne-

Tento krúžok máme všetci veľmi radi a chceme pomáhať nášmu prostrediu.

Helena Andrejkovičová, Elena Čigášová
Žiačky 6.A triedy

Zber papiera

Enviro krúžok spolu so žiackou samosprávu zorganizoval v októbri zber papiera, kde sme nazbierali skoro 3 000 kg papiera!

V súťaži medzi triedami zvíťazila 4.A a 7.C trieda. Naviac papiera priniesla Miriam Hanzelová zo 4. A – 242 kg.

Sme veľmi radi, že pomáhame našim stromom, lesom a životnému prostrediu. Okrem toho sme získali aj nejaké korunky, ktoré nám pomôžu pri nákupe školských pomôcok. V apríli na budúci rok budeme organizovať jarný zber a dúfame, že bude rovnako úspešný.

Súťaž Bojuy proti drogám

Táto súťaž sa uskutočnila 26.11. 2003 na našej škole popoludní. Pripravila ju pani učiteľka Királyová, pomáhali jej v porote pani učiteľky Lazarová, Melicherová, Gorcsosová, Kuzmová.

Bolo v nej 5 kôl. V prvom sa vyhodnocovali plagáty na tému škodlivosti drog, ktoré pripravili jednotlivé triedy druhého stupňa predtým spoločne. V druhom kole bol test s desiatimi otázkami, ktoré sme museli vypracovať počas jednej pesničky. V treťom bol test s otázkami o drogách. Vo štvrtom mali žiaci vyznačiť na mape sveta krajiny, kde sa pestuje väčšie množstvo drog. V piatom kole sme sa pobavili na zábavných scénkach našich spolužiakov, kde sme sa ale aj poučili ako poznať drogu alebo človeka, ktorý by ich mohol ponúkať a ako sa toho vyvarovať. Vyhrala 7.C trieda, ale aj všetci, ktorí sme strávili pekné a poučné popoludnie.

Zuzana Gábová a Patrik Arvai
Žiaci 7.C triedy

„Computerko“

V jedno novembrové popoludnie sa tiež uskutočnila súťaž s týmto názvom pre žiakov 7.-9. ročníka. Náplňou piatich súťažných disciplín bolo

zistiť a overiť si to, čo všetko sa žiaci naučili na hodinách technickej výchovy, kde sa učili pracovať s počítačom. Vyskúšali si prácu v programe Word, či vytvorenie prezentácie v programe Power point. Pani učiteľka Gorcsosová pripravila k tomu zaujímavé úlohy. Víťazmi súťaže bola 9.A trieda.

Súťaž sa stretla s veľkým ohlasom a tešíme sa na jej ďalšie kolo.

Michal Kertés a Rastislav Straka
Žiaci 9.A triedy

Šaliansky Matko

4.12. prebehla na našej škole súťaž v prednese povestí pod týmto názvom, kde súťažili žiaci 2.-4. ročníka. Vo veľkej konkurencii zvíťazili žiaci Radka Šolcová, 1. miesto, druhé

obsadila Radka Kolbaská a tretie Gabika Horváthová.

Každý účastník bol ale odmenený pochvalou a malou sladkosťou.

p. uč. Eva Vyrostková

5.12. v piatok ani nás neobišiel Mikuláš. U prvákov bol na návšteve sám osobne a potom „poveril“ anjelíkov, aby porozdávali sladkosť aj všetkým ostatným žiakom v škole.

Športové súťaže

Zapájame sa do rôznych súťaží podľa svojich možností, ktoré škola má:

plávanie, streľba zo vzduchovky, futbal chlapcov aj dievčat.

Najlepšie umiestnenia už tradične dosahujeme v stolnoteniseňových súťažiach, ktorým sa venujeme najviac.

V tomto školskom roku sme boli aj usporiadateľmi krajských majstrovstiev škôl v súťaži družstiev chlapcov aj dievčat. Uspešili sme tu ako usporiadatelia aj ako súťažiaci. Naše družstvá chlapcov aj dievčat sa v krajskom kole umiestnili vo veľkej konkurencii na krásnom druhom mieste! Blahoželáme!

Naše školské športové stredisko spolu s oddielom STO sa na jeseň zapojilo do projektu Otvorená škola pre šport, kde sa nám podarilo získať 70 000 Sk na podporu klubu. S veľkou radosťou sme mohli zakúpiť za ne dva nové pingpongové stoly a tréningové pomôcky, ktoré nám pomôžu ďalej napredovať v tréningoch a súťažiach.

Ladislav Andor, uč. telesnej výchovy

Krok do cieľa

je projekt, do ktorého je tiež zapojená naša škola. Zameraný je na spoluprácu a zapojenie sa do života detí zdravých a postihnutých. Spolupráca školy a detského klubu zdravotne postihnutých detí v Košiciach bude počas prvého polroka 2004. Naše deti budú pomáhať svojim kamarátom pri rozvíjaní zručností a lepšom zvládaní rôznych prekážok, ktoré my nepoznáme. Správna rada Nadácie pre deti Slovenska podporila tento projekt sumou 120 000 Sk. Obe organizácie môžu tieto prostriedky plne využiť pre svoju činnosť - výlety, spoločné stretnutia, spoločná návšteva divadla, kina, pomôcky pre prácu a pod. Veľmi sa tešíme, že sa nám to podarilo a budeme môcť spolu pracovať.

Martina Holovková, učiteľka

Ako sami vidíte, či čítate, naša škola žije naozaj rušno. A mnohé veci sme ani nespo- menuli pre nedostatok miesta, nevdáť.

Na záver mi dovoľte popriať Vám dobrú predvianočnú a vianočnú pohodu v kruhu svojich blízkych, šťastný nový rok.

Mária Takáčová

ZO ŽIVOTA NAŠEJ ŠKOLY

(Dokonč. zo str. 5)

Výučba anglického jazyka už aj v materských školách

Vstupom do EÚ bude ovládanie cudzieho, svetového jazyka pre súčasné deti viac-menej nevyhnutnosťou.

Uvedomením si tejto skutočnosti sme uvítali možnosť poskytnúť základy výučby anglického jazyka už v predškolskom veku a tak ich dobre pripraví na školu aj v tomto smere.

Keďže je dokázané, že deti, ktoré sa učia cudzí jazyk v rannom veku, lepšie zvládnu svoj rodný, uvítali sme túto možnosť. Naš návrh rodičia prijali a ich ratolesť s a už s nadšením, hrovou formou učia základy anglického jazyka. Výučba prebieha raz týždenne odbornou vzdelanou lektorkou jazykovej školy Pro Amerikana.

Deti sa učia skupinovo, hrovou, nenásilnou, prirodzenou formou - počúvaním a opakovaním počutého. Že to ľahko zvládajú, o tom sa denne presvedčame ich aktívnym využívaním osvojených slov. Prirodzene, deti z toho majú radosť a my tiež. Vidíme a uvedomujeme si, že sme zvolili správny krok vpred v snahe pomôcť deťom byť úspešní na hodinách angličtiny v škole a tešiť sa z učenia cudzieho jazyka vôbec.

Chceme, aby učenie jazyka v škole bolo pre deti radosťou a nie niečím nepríjemným, stresujúcim.

Dať deťom maximum v každom smere podľa našich možností a ich schopností, to je našim cieľom.

*Iveta Hegedúšová
riaditeľka MŠ – Všetechsvätých*

Očakávanie Vianoc v základnej umeleckej škole

Predvianočný čas adventný je obdobím duchovnej prípravy a očakávania Vianoc.

Život žiakov a učiteľov základnej umeleckej školy je naplnený ochotou a snahou pripraviť pre našich rodičov, ale aj pre širšiu verejnosť čo najzaujímavejší a najoriginálnejší vianočný koncert, či predstavenie.

Hodnotný odkaz Vianoc dáva veľkú inšpiráciu na vytváranie krásnych umeleckých diel nielen veľkým umelcom vo všetkých oblastiach umenia, ale aj našim žiakom – malým hudobníkom, výtvarníkom, tanečníkom, či hercom, ktorí so svojimi pedagógmi pripravili 15 vianočných vystúpení. Oslava Vianoc prebieha formou triednych vianočných koncertov a aa výtvarných výstav na všetkých elokovaných pracoviskách školy, na ktoré sa naši žiaci, učitelia, ale aj rodičia vždy veľmi tešia, pretože tu nechýba vzácná, takmer rodinná vianočná atmosféra, vytvorená predovšetkým hrejivými výkonmi a výtvarmi našich detí.

Vyvrcholením všetkých vianočných aktivít je veľký verejný vianočný koncert a výstava výtvarných prác, ktoré sa konali 12. decembra 2003 o 17.00 hod. v kultúrnom dome vo Valalíkoch, v ktorých účinkovalo okolo 150 žiakov našej školy z obce Valaliky i širšieho okolia nášho okresu. Prekrásne koledy v podaní dychového orchestra obce Valaliky, výtvarná výstava žiakov výtvarného odboru, sólové a skupinové vystúpenia žiakov hudobného odboru, detský spevácky zbor, tanečné a dramatické vystúpenia, žiacky zmiešaný orchester, ale aj tradičná „Tichá noc“ na záver nášho koncertu, to všetko sme ponúkli na oslavu Vianoc – Ježiška narodeného a ležiaceho v jaslách, ale aj pre potešenie a radosť všetkých Vás, priaznivcov a priateľov našej školy.

Pokojné a požehnané Vianoce, v Novom roku 2004 pevné zdravie, lásky, štastie a úspech zo srdca želá

*Darina Gaziová
riaditeľka ZUŠ Valaliky*

Mikuláš rozdával da

Vďaka iniciatíve Kresťanského klubu v našej obci menovite Kacvinskej – poslankyne a predsedníčky túrnej komisie, Helene Jakabovej členke kultúrnej komisie pri OZ ako aj už „profesionálovi“ Fr. Hudákovi z časti Buzice aj v tomto Mikuláš rozdával svoje darčeky v materských školách i na Základnej škole. Za udržiavanie tejto peknej tradície im vďační všetci, no najmä naše deti a rodičia z materských a základnej školy.

Október bol v znamení úcty k starším

Je dávnejšie zaužívaným zvykom zozbierať a podujatia v rámci októbera úcty k starším kultúrno-spoločenskému dňu so staršími občanmi. Ani tento rok nebol v tejto tradícii výnimkou. V sobotu 17. októbra 2003 sme si v sále KD pri starostu obce i kultúrnym programom pomenujú, že každý starší človek má byť úctu predovšetkým od mladších a to jeden deň v roku ale po celý rok. V rámci programu vystúpili žiaci základnej umeleckej školy, z materských a z Všetechsvätých. Program doplnilo vystúpenie ženskej hudobnej skupiny z našej obce.

Podujatie zorganizovali spoločne zriaďovatelia kultúrnej komisie pri OZ a obec Valaliky.

Posedenie pri vianočnom stromčeku

Starosta obce každoročne pozýva občany našej obce na kultúrno-spoločenské posedenie pri vianočnom stromčeku. Program stretnutia je zameraný na duchovnú prípravu k najkrajším sviatkom. V tematicky zameranom programe vystúpili žiaci našich škôl, ženská spevácka skupina z našej obce. Dávne ľudové zvyky našich predkov pripravujú aj „jasličkári“ v našej prípravu už viac rokov vedie p. Fabian zef z Hlavnej ulice v Buziciach. Toto vianočné stretnutie sa uskutočnilo v sobotu 17. decembra.

Sté výročie úmrtia Antonína Dvořáka sme si pripomenuli na koncerte vo Valalikoch

V piatok 5. decembra t.r. sa uskutočnil koncert z pravidelných koncertov vážnej hudby v našej obci. Účinkujúcimi boli študenti Katedry hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty Karlovej univerzity z Prahy. Vystúpilo 17-členné súboru pod vedením prof. Křelchu bolo všeobecne považované za jedného z najlepších v doterajšej sedemročnej tradícii týchto podujatí v našej obci. Skladby A. Dvořáka sú veľmi príjemne melodické, tematicky sú predovšetkým z dedinského prostredia. Pri dobovo oblečených účinku-

júcich s dômyselným meniacim sa farebným pozadím pôsobili veľmi romanticky. Nečudo, že záverečný aplauz bol dlhotrvajúci a veľmi srdečný.

Koncertu sa zúčastnili aj významní hostia, medzi nimi nový generálny konzul ČR v Košiciach V. Pivoňka, predseda českého spolku na Slovensku Ing. Doležal, zástupca prezidentskej kancelárie v Košiciach Ing. Šterbák ako aj starosta obce Kokšov-Bakša Cyril Hudák.

Vzhľadom na dlhoročnú tradíciu týchto koncertov, ktoré zabezpečujú z českej strany PhDr. Miloš Kodejška z Karlovej univerzity a Doc. Irena Medňanská z Prešovskej univerzity, starosta obce Milan Tóth udelil vyššie menovaným ocenenie Cena starostu obce za aktívny prínos k rozvoju kultúrnej slovensko-českej spolupráce v podmienkach obce Valaliky.

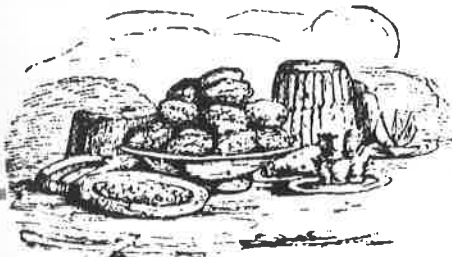
Kdo sú naše nedávne ľudové Vianočné zvyky?

(Dobrot. z 3. str.)

pod stolom (dĺžky boli hlinené). Chlapi sa zvykli schádzať v niektorom dome, do polnoci hrali karty. Štedrý deň sa končil polnočnou svätou omšou. Počas štedrého dňa sa vravievalo, že kto kýchnie na Štedrý deň, dožije sa aj budúceho Štedrého dňa. „Viľija rnoľa dzeci pobija“ – vraveli dospelí deťom. Preto si deti museli zvlášť dávať pozor aby sa nedotkli svojím zlym správaním nenaplnili požiadavky tohto porekadla. Na prvý deň vianočný chodili vinšovať ľuďom rómovia. Na druhý deň na Štefana zase chodili z husťami malé skupiny rómov vinšovať a zahrat do domácnosti. Prvý deň vianočný – Božie narodenie sa nečeloval ako sviatok veľmi prísne a dôsledne.

Nijaka práca sa nevykonávala. Oheň sa v sporáku udržiaval, aby nebolo treba (nesmelo sa) ani škrtnúť zápalkou. Riady sa neumývali. Rodina bola spolu, návštevy príbuzných sa v tento deň nevykonávali.

V tomto krátkom príspevku nebolo možné pripomenúť si všetky zvyky Vianoc. Iste ich bolo viac, tí najstarší by vedeli o tom viac povedať. Niektoré z týchto zvykov vo väčšej, či menšej miere sa zachovávajú v rodinách dodnes. Nemali by sme na nich celkom zabudnúť. Tieto zvyky tvoria súčasť našej kresťanskej i ľudovej kultúry. Je hodno ich spoznávať, zachovávať a prezentovať súčasným generáciám, lebo patria do kultúrnej klenotnice nášho národa. Máme byť na tieto naše zvyky hrdí a nepreberať mechanicky všetko cudzie čo nám dnes podsúva tzv. vyspelá západná kultúra, ktorá využíva Vianoce ako predovšetkým vynikajúcu príležitosť pre dobrý biznis.

Medzi sviatkami nebudú stránkové dni na obecnom úrade

Z dôvodu čerpania dovolenky budú stránkové dni na obecnom úrade Valaliky v dňoch od 29.12.2003 do 2.1.2004.

Priestupkové konanie a opatrovateľská služba od nového roku prechádzajú na obec

V zmysle zákonov prijatých NR SR prechádzajú s účinnosťou od 1.1.2004 kompetencie v oblasti prejednávania priestupkov z okresných úradov (ktoré sa rušia) na obce. Obdobne prechádzajú na obce k tomuto dátumu aj kompetencie opatrovateľskej služby, ktorá bola doposiaľ vykonávaná úradom Košického samosprávneho kraja.

Správne poplatky, ktoré občan je povinný zaplatiť podľa zákona 145/1995 Z.z. – najčastejšie vydávané osvedčenia, napr.

- potvrdenie o pobyte osoby 100,- Sk
- účasť na pohrebe 50,- Sk
- potvrdenie na trh 50,- Sk
- osvedčenie o drobnej stavbe 100,- Sk

Upozorňujeme občanov, že všetky zmeny v daňových priznaniach, ktoré v priebehu roka 2003 nastali, aby ich nahlásili do 31.1.2004 v zmysle zákona 317/1992 Zb.

Do pozornosti občanov CHODNÍKY V ZIME

Už sme na stránkach Valaličana informovali o zákonnej povinnosti vlastníka nehnuteľnosti (pozemku, stavby) zabezpečiť schodnosť chodníka príľahých k nehnuteľnosti.

Osobitne aktuálne je pripomenúť túto povinnosť; zodpovednosť najmä teraz, v zimnom období. Táto zodpovednosť vyplýva z ustanovení cestného zákona a týka sa najmä občanov, bývajúcich na Hlavnej a Kokšovskej ulici. V plnom rozsahu táto povinnosť platí pre včasné odpratávanie snehu z chodníkov v zimnom období.

V prípade úrazu pri neschodnosti chodníka nesie zodpovednosť majiteľ nehnuteľnosti príľahlej k chodníku.

NAŠI RODÁCI

POZDRAV SPOD VIHORLATU

Vždy, keď sa blížia Vianoce, spomínam na krásne detské časy. Ako prvé mi utkvajú v mysli mrazivé, ešte do tmy ponorené rána, keď sme ako deti utekali na roraty. V našich malých dušičkách blikotalo svetielko krásnych sviatkov, na ktoré sme sa nesmierne tešili. Aj teraz cítim chuť matinej hubovej polievky, či bobalok, ktoré boli najchutnejšie na svete. Darčeky boli skromné, ale určite sme si ich vážili viac ako dnešné deti. Ešte aj teraz, keď som dospelý a mám svoju rodinu, vyvolávajú vo mne sviatky božieho narodenia nostalgiu malého chlapca.

Touto spomienkou na detstvo by som chcel krátko zrekapitulovať svoju životnú cestu. Ako siedme dieťa z deviatich, syn nebohého Ondreja Bakšiho a manželky Heleny, som dostal základy štúdia na ZDŠ vo Valalíčkoch. Po jej ukončení som maturoval na Gymnázium, Kováčska 28 v Košiciach a prihlásil som sa na lekársku fakultu UPJŠ v Košiciach. V roku 1983 som úspešne promoval v odbore všeobecné lekárstvo. Moja ďalšia cesta za lekárskou praxou viedla na krátky čas do Starej Lubovne a potom do Sniny, kde pôsobím doteraz. Od sekundárneho lekára som sa prepracoval až na primára 60-lôžkového interného oddelenia. Získal som 2 atestácie z vnútorného lekárstva a nadstavbovú atestáciu z gastroenterológie, ktorá sa zaoberá vyšetrením čriev, žalúdka, pečene atď. Počas praxe mi boli udelené certifikáty na vyšetrenia v abdominálnej sonografii, digestívnej endoskopii a kolonoskopii. Šéfujem kolektívu 50 ľudí a mám na starosti zodpovednú prácu, ale mám ju veľmi rád a nevymenil by som ju za nič na svete. Dáva mi životnú náplň a mám to šťastie, že robím to, čo má veľmi interesuje a v čom sa dokážem realizovať.

Som ženatý a mám troch synov: Daniel (18 rokov, pokračuje v otcových šlapajach), Samuel (14 rokov), Jakub (12 rokov), na ktorých som pyšný. Bývam v Snine a práve dokončujem rodinný domček, ktorý sa nachádza v krásnom prírodnom prostredí Vihorlatských vrchov. Tam nachádzam pokoj a relaxujem po vyčerpávajúcej práci.

Touto cestou sa chcem poďakovať svojim krajanom, priateľom a všetkým blízkym, že som u nich našiel podporu a pomoc počas svojich štúdií. Veľká vďaka patrí mojim rodičom. Otcovi, ktorý ma naučil fyzicky pracovať a za nezabudnuteľnú životnú filozofiu, ktorá platí aj dnes. Mame, jej mozoľnatým rukám a neustálej starostlivosti, ktorú jej nebudem môcť nikdy plne odplatiť. Som hrdý na to, že pochádzam z Valalíkov, kde sa rád vraciam. Vždy, keď prichádzam od Barce

k Buziciam, cítim ako sa mi rozbúcha srdce. Svojim krajanom chcem popriať milostiplné a požehnané sviatky v kruhu svojich rodín, hlavne veľa zdravia a božieho požehnanie. Valalickej mládeži chcem povedať: Ak,

MUDr. Daniel Bakšiš s rodinou.

chcete niečo v živote dokázať, treba mať vieru v Boha, pevnú vôľu a túžbu po poznaní, potom sa Vám splnia aj tie najtajnejšie sny.

Na záver sa chcem poďakovať starostovi mojej rodnej obce Ing. Milanovi Tóthovi, že obec je pod jeho vedením čoraz krajšia a vyspelejšia.

S pozdravom
MUDr. Daniel Bakšiš

Milí priatelia a všetci z Valalík!

List nemôžem začať inak než srdečným pozdravom a priáním všetkého dobrého. Vzhľadom k tomu, že pri návštevách Valalík sa mi len ťažko hľadá časový priestor k stretnutiam so všetkými známimi a spolužiakmi privítal som možnosť napísať list. O napísa-

Ing. Štefan Rychtárik vo svojom štúdiu.

nie listu ma požiadal pán starosta v tomto vianočnom čase, kedy všetci k sebe bližšie a kedy si zaspomíname na tých blízkych. Myslím, že od obce je pekné, že nezabúda na svojich rodákoch. Samozrejme ani ja nezabúdam na domov, kam sa rád vraciam a kde sa skutočne ako doma.

Už viacej ako dvadsať rokov žijem v novou v metropole Moravy teda v Brne. V roku 1994 som ukončil vysokoškolskú pedagogickú činnosť a začal sa venovať scenárom a produkcii výučbových videofilmov pre školy a dopravnú výchovu detí. Za tých posledných desať rokov som vyrobil desiatky filmov ako pre české autoškoly, ale v počiatkoch bolo asi desať aj pre autoškoly na Slovensku. V súčasnej dobe sa venujem iba českému trhu, pretože aj keď som bol v Československu prvým producentom v odbore nezabúdať na konkurenciu, ktorá tu v ČR má zahraničnú podobu. Zatiaľ som napísal a produkoval týchto filmov a dúfam, že v konkurencii ešte obstojím. Okrem výukových videofilmov som vydal aj iné technické videorecepty, kde môžem spomenúť krátky film pre deti, ktorý sme natáčali v okolí Košíc a teda v blízkosti Valalík. Mojm tajným želaním bolo vydať miestopisný videofilm o obci Valalíky, ale z časového hladiska je to zatiaľ iba želanie, snáď niekedy...Blízkosť Slovenska udržiavam spoluprácou s periodikami, ktoré vychádzajú pre Slovákov žijúcich v Česku, do ktorých občas prispievam, ale aj aktívne mi v Klube Slovenských dorytkov, ktorého som pre Brno predsedom. Činnosť klubu je zameraná na skvalitňovanie slovensko-českých vzťahov. Vo voľných chvíľach sa venujem lenému humoru, ktorý sa sem-tam objavuje v časopisoch, ale to je skôr relax než aktívna činnosť.

O tom ako si milí rodáci žijete Vy mám celkom dobrý prehľad a to vďaka informáciám od príbuzných ale aj z obsahu "Valalíčana", ktorý mi pravidelne posiela pani Eva. O tom, že sa niečo vo Valalíčkoch deje som sa mal možnosť presvedčiť na poslednej návšteve, kedy ma nesmierne upútalo množstvo priestorov pred kostolom ale aj nové autobusové zastávky čo svedčí o úsilí predstavenstva obce, ale aj pracovitosti valalíčankov. Si spomeniem na časy keď sme ako chlapci postávali pri starej krčme, no neďá sa to porovnať. Iste to nebolo ľahké a preto Vám poďakujem. Viem, že Vy myslíte skôr na prax ako na oddiv. Viem, že Vy myslíte skôr na prax ako na oddiv. ešte bolo dobré pre obec povedať, že ak desiatky rokov žijete v obci a iba občas prídete na návštevu zmeny sú viditeľné a myslím, že v jednej v prevážnej miere a zmeny sú viditeľné. V každom prípade sa do Valalík vraciam rád a vždy odchádzam s tými najlepšimi dojmami. Keď sa pridať, že aj keď žijem ďaleko od Valalík, cítim byť valalíčanom a aj keď som tu v zahraničí snažím robiť šťastie rodákom z Valalík a všetkým mojim priateľom. Aj keď nepatrím medzi stromčeky, myslím, že ľudia iste si s blízkymi a priateľmi o stromčeku spomenú.

... kamarátov, spolužiakov a vôbec všetkých, ktorí nám prirástli k srdcu. V štvore mi dovoľte, aby som predstavil celú obec, príbuzným, spolužiakom, priateľom a všetkým valaličanom poprial čo najlepšie vianočné sviatky a do nového roka poželal pevné zdravie, šťastie a vzájomnú úctu k sebe aj k životu.
S pozdravom:
Ing. Štefan Rychtárik, Brno, Česko

Milí rodáci!

Je to pre mňa veľká česť, že som dostal príležitosť pozdraviť vás pri príležitosti tohoročných Vianoc. Taká veľká, že sa obávam, či si zaslužím byť vedľa niektorých ostatných, omnoho populárnejších rodákov.

Ja svoj osud nepovažujem za príliš zaujímavý, preto ho krátko popíšem len pre úplnosť: Po štúdiách na Jadrovej a fyzikálno-inžinierskej fakulte ČVUT v Prahe som skoro desať rokov pracoval na VŠT (teraz TU) v Košiciach ako vysokoškolský učiteľ. Veľké zmeny som prežíval hlavne v rokoch 1991-92, keď som mal možnosť pracovať pol roka vo Francúzsku, šesť potom rok v Nemecku a nakoniec som sa s rodinou presťahoval do Liberca v Česku (prispeli k tomu i naši politici, ktorí v tom čase delili republiku a často i rodiny). Celý život ma živia dva koníčky: výskum a vyučovanie. V súčasnosti som vedúcim útvaru technického rozvoja a výskumu v jednej veľkej firme, ktorá vyrába sklenené polotovary pre špičku. K vyučovaniu som sa aspoň čiastočne vrátil až v posledných dvoch rokoch – externé učím fyziku na TU v Liberci.

Mrzí ma, že do svojho rodiska sa dostávam len zriedka (častejšie možno cestujem do Ameriky...). O to viac však vnímam zmeny a lepšiu, ktoré vy postupne realizujete a možno ani tak výrazne nevidíte. Myslím napríklad „centrum“ Valalík v okolí farského kostola vo Všeohsvätých. Aj keď svoje detstvo mám spojené s niektorými budovami, stromami, plotmi, ktoré už dnes neexistujú, rád to ožievam pre krajšie Valaliky. Z mojich spomienok tie staré veci nikdy nezmiznú.

Želám vám, vážení rodáci, krásne, pokojné a šťastné Vianoce, v novom roku zdravie, vzájomnú úctu a súdržnosť, radosť z detí a uspokojenie z práce.

Váš Stano Petrík

OBČAN A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Spaľovňa odpadov

Spaľovňa odpadov sa nachádza na hranici intravilánu Košice v katastrálnom území Košice, Krásna nad Hornádom. Administratívne patrí do mestskej časti Barca. Susediacimi obcami Valaliky a Kokšov-Bakša.

Spaľovňa bola postavená v 80-tych rokoch. Boli inštalované dva kotle o kapacite po 80 tis. ton odpadov ročne. Jediným „ekologickým“ prvkom boli elektrostatické odlučovače na elimináciu prašných častí emisií.

Skúšobná prevádzka zariadenia bežalo od roku 1989 do kolaudácie v roku 1992.

Až do roku 2001 bola vlastníkom zariadenia samospráva mesta – mesto Košice. Ako prevádzkovatelia pôsobili mestské spoločnosti Technické služby, CZO s.r.o a súkromná spoločnosť Ekothermal 99.

V roku 2001 mesto odpredalo spaľovňu a tá bola následne vložená do vlastníctva spoločného podniku KOSIT a.s. Pri prevzatí spaľovne bolo nutné vypracovať a realizovať havarijný údržby a opráv na koľko a predchádzajúci prevádzkovatelia pod tlakom rôznych okolností veľmi zanedbávali technický stav zariadenia.

Následne bol pripravený etapovitý plán rekonštrukcie, ktorý zohľadňuje požiadavky platnej Slovenskej aj európskej legislatívy v oblasti odpadov a ochrany ovzdušia.

Prijali sa aj zásady novej filozofie a navrhli model integrovaného systému nakladania s odpadmi ako súčasť cyklu materiálového a energetického zhodnotenia odpadu. To v jednoduchosti znamená, že KOSIT nastúpil na európsku cestu využívajúcu hlavne separovaný zber a recykláciu a až následne keď nie je možné odpad materiálovo využiť je prístupné k spáleniu. Základy tohto modelu už fungujú ale k jeho úplnej realizácii povedie ešte dlhá cesta závisiaca aj od ekonomických možností a vytvorené prostredia.

Aj samotný proces spaľovania ale predstavuje energetické využitie odpadu. V súčasnosti sa týmto spôsobom vyrába para, ktorá je predávaná do TEKO na vykurovanie častí objektov v mestskej časti Nad Jazerom. Vyrobená para je najlacnejšou energiou na vykurovanie v meste a z obnoviteľného zdroja – odpadov vznikajúcich v teritóriu Košíc. Na účinnejšie využitie vyrobenej energie je pripravovaný projekt kondenzačnej turbíny.

V spaľovni sa dnes spaľujú len odpady, ktoré sú v Katalógu odpadov označené ako (ostatné) teda nie je odpady nebezpečné. Hlavným zdrojom sú odpady pochádzajúce z produkcie domácností

občanov – komunálne odpady. Cez spaľovňu prejde ročne 72 tis. t odpadov

Nová legislatíva v oblasti ochrany ovzdušia ukladá pre spaľovne komunálnych odpadov splnenie následovných cieľov

- dosiahnutie hodnôt emisných limitov predpísaných slovenskou legislatívou, ktorá je v súlade s požiadavkami EÚ
- zisťovanie množstva vypúšťaných znečisťujúcich látok do ovzdušia kontinuálnym monitorovaním
- obmedzenie prašných emisií pri zaobchádzaní s prašnými látkami
- odstránenie pachových látok uvoľňovaných zo zariadenia
- udržiavanie podtlaku v zásobníku odpadov
- pridávanie odsávaného vzduchu zo zásobníka do ohniska, prípadne do určeného výduchu
- zotrvanie spalín v teplotnom pásme 850 stupňov celzia po dobu dlhšiu ako 2 sek pri obsahu kyslíka 6 objemových percent a vybavenie zariadenia
- efektívne využitie tepla vznikajúceho pri spaľovaní
- podmienky kontroly a manipulácie s odpadom pred spálením
- kritéria pre odpadné vody v prevádzke a parametre pre sekundárne odpady zo spaľovne.

V súčasnosti je dokončená prvá etapa Rekonštrukcie spaľovne – Zariadenie na čistenie spalín o investičnom náklade 110 mil. Sk. Toto zariadenie by malo nahradiť časť starej technológie predstavovanej elektrostatickými odlučovačmi a doplniť ju aj o ďalší stupeň čistenia plyných emisií.

Zariadenie na čistenie spalín pre spaľovňu komunálneho odpadu v Košiciach

Zariadenie je spôsobilé k čisteniu spalín (dymových plynov) pochádzajúcich z linky na tepelné zneškodňovanie komunálneho odpadu (ďalej RSU) prevádzkované spoločnosťou KOSIT a.s.

Zariadenie je ponímané tak, že docielime dôležitú finančnú úroveň s využitím konsolidovanej technológie, ktorej prevádzkovanie je veľmi jednoduché.

Súčasťou zariadenia je aj Emisný monitorovací systém na kontinuálne monitorovanie emisií, ktorého výstupy budú prístupné na Internete a priamo napojené na kontrolné inštitúcie štátnej správy a samosprávy.

Zariadenie bude konštruované s ohľadom na európske a slovenské predpisy.

**Trápi nás
vandalizmus v obci.
Všímajme si ho viac,
spôsobujú ho
naše deti**

Obecný úrad sa snaží skrášlovať prostredie našej obce väčšou starostlivosťou o poriadok a čistotu, budovaním nových zariadení slúžiacich pre potreby občanov. Trápi nás o to viac skutočnosť, že vždy sa nájdu jednotlivci, či skupiny, ktorí z nevysvetliteľných príčin ničia to, čo sme si sami vybudovali.

Už druhýkrát niekto zničil stenu z plexiskla na informačnom paneli v centre našej obce pred parkom prof. Hlaváča. Spôsobená škoda činí 6.000,- Sk.

Na autobusovej zástavke pri cintoríne v časti Bernátovce sú povylamované písmenká z nápisu na zástavke a zničený znak SAD. Výška spôsobenej škody 3.600,- Sk. Na druhý deň po osadení vianočného stromčeka v parku pred kostolom bola časť žiaroviek poškodená. Urobili to naše deti. Už v minulých rokoch sme museli na tomto vianočnom stromčeku vymeniť žiarovky za iné, lebo naše deti chodili k stromčeku, vybrali žiarovku a hneď na mieste ju hodením o zem rozbili.

Ešte sme nestačili osadiť obrubníky v celej dĺžke na budúci chodník na priestranstve pri pohostinstve u Jakaba v časti Bernátovce, keď na druhý deň sme našli veľkú časť obrubníka rozkopanú. Na ďalší deň bola zničená a postupne rozkrádaná ďalšia časť obrubníkov. Boli to naše deti.

Značnú vinu na tom, že sa ničia hodnoty, ktoré slúžia všetkým má aj naša nevládnosť. Sám som bol svedkom, keď trojica 7-9-ročných detí skákala po streche autobusovej zástavky, boli hluční a vulgárni. Obďaleč stáli dve skupiny dospelých. Zrejme im počinanie vyrastkov nevadilo, lebo nerušene sa medzi sebou rozprávali a nezbedné deti tridsať metrov od nich vystrájali na spomenutej zástavke.

Skazu postupne chytá aj basketbalové ihrisko na Podlesnej ulici v Buziciach. Stále väčšia časť oplotenia ihriska je zničená. Robia to naše deti. Všímajme si ich a napomínajme. V opačnom prípade všetko, čo spravíme vyjde na zmar.

**Pokojné a milostiplné
vianočné sviatky,
šťastlivý a požehnaný
nový rok želajú všetkým
naším občanom obce**

starosta obce,
pracovníci obecného úradu,
poslanci obecného
zastupiteľstva

Š P O R T * Š P O R T * Š P O R T

**Vianočný turnaj
v mariáši**

Dňa 14.12.2003 sa uskutočnil 9. ročník Vianočného turnaja v mariáši za účasti hráčov z Valalík. Na súťaži 3 x 1 hodina sa zúčastnilo 15 hráčov na 5 hracích stoloch. Vo veľmi dobrej atmosfére súťaže zvíťazil a prvú cenu získal p. Lacko Pavol, ktorý vo všetkých troch kolách hral vyrovnane.

Poradie turnaja:

1. Pavol Lacko, 2. Jozef Eliáš, 3. Ján Papcún,
4. Peter Janočko, 5. Tomáš Hudý

STOLNÝ TENIS

Už sme na očiach! Pri pohľade späť na rok, ktorý čochvíľa skončí môžeme byť s výsledkami našich reprezentantov spokojní. Všetky mužstvá dosiahli výsledky, ktoré nás potešili.

"C" družstvo chlapcov postúpilo do 2. ligy žiakov, dievčatá dobre obstáli v I. lige žien i dorasteniek. Jednotlivci sa v slovenských rebríčkoch tahajú stále vyššie, čím pútajú na seba pozornosť aj najvyšších predstaviteľov slovenského stolného tenisu. Lívka Drotárová bola pozvaná na sústredenie širšej reprezentácie Slovenska v kategórii dorasteniek, Zuzka Takáčová mladších žiačok.

Na úseku školskej reprezentácie sme boli opäť úspešní. Chlapci aj dievčatá vyhrali majstrovstvá okresu Košice-okolie, keď neprehrali ani jeden zápas.

Na majstrovstvách Košického kraja, ktoré sa konali v našej obci obce družstvá obsadili 2. miesto. Jedna kuriozita: Kategóriu chlapcov vyhralo Osemročné športové gymnázium Košice. Vo finále Valaliky – Košice z ôsmich hráčov nastúpilo šesť členov nášho STO. Daniel Drotár a Rastó Eliáš v košických dresoch – čiže pol víťazného družstva tvorili naši hráči. Čiže, polovica víťazstva je naša!

Pri príležitosti ukončenia roku 2003 chcem v mene všetkých našich detí, rodičov a funkcionárov STO poďakovať všetkým priaznivcom, ktorí nás v našej s činnosti podporili. Obecnému úradu a starostovi za finančnú podporu, darcom jedného percenta z daní, za materiálnu a duševnú podporu tým, čo nám fandia!

Verím, že aj v budúcom roku aj ich zásluhou budeme opäť úspešní. Všetkých záujemcov o stolný tenis pozývame na turnaj, ktorý sa uskutoční medzi Vianocami a Novým rokom. Presný termín oznámime miestnym rozhlasom. Tešíme sa na bohatú účasť.

Všetko najlepšie v Novom roku

L. Andor

Futbal – žiaci

Úvodom poďakujem svojim žiakom za účasť v III. lige skupiny B ročník 2003/2004, ktorý reprezentovali svoju obec vo futbale. Ako účastníci III. ligy sme nezačali dobre. Domáce prehry sa prejavili zlou účasťou na tréningu u niektorých hráčov. Valaliky – Turňa n/B 3:4, N. Myšľa – Valaliky 5:7, Valaliky – Drnava 1:2 a vylúčenie hráča M. Leška, ktorý v prvých zápasoch sa javil ako hráč, ktorý nám bude robiť radosť aspoň doma. Tak sme ostali bez našej nádeje. Prišiel ďalší zápas doma Valaliky – Barca, ktorý hodnotím ako výborný a tak Barca odchádzala od nás bez bodu a pritom viedla našu súťaž. Už som myslel, že budeme doma bodovať a vonku sa nám podarí aspoň pár bodov prísť, ale

tomto zápase nás opustili hráči s ktorými sme chceli pracovať a ani po prehovárani na konca jesennej časti na ihrisko. Prišli sme hrať s Gečou a tam hráči podali veľmi slabý výkon, prehrali 5:0. Po tomto zápase už nemal chuť pracovať na ihrisku ako tréner, mi to nedá aby chlapci stále prehrávali. To spolu prediskutovali na tréningu. Každý z nás sľúbil, že to pôjde už len hore. Cesto do Rozhanoviec a tam sme získali bod. Každý z nás myslel, že už to máme dobré, ale zápas s Valalikami – IMFK Košice to nepotvrdil, ďalšia prehra 2:3, Valaliky – Košické Oľšany 3:1. Na tréningu sme získali tri body a vylepšili tak bilanciu domáciach bodov. V poslednom zápase jesennej časti s Valalikami – Valaliky naši žiaci ukázali, že vedú hrať. V konečnom hodnotení žiaci obsadili miesto v tabuľke.

Dorast

Naši dorastenci po jesennej časti skončili na 3. mieste, skóre 22:16. Dorastenci tak naši žiaci neoslňali, čakali sme od nich viac. Niektorí chodili na zápasy len keď sa im chcelo, niektorí nechceli hrať za "A" mužstvo, tréningy nechodili vo veľkom počte. To znamená že aj tu sú chlapci, ktorí nemajú srdce pre futbal a budeme sa musieť s niektorými rozlúčiť. Takí budú hrať futbal, ktorí budú pristupovať povedne k tréningom a k zápasom.

"A" mužstvo

Naše áčko skončilo po jesennej časti na 13. mieste, získalo 13 bodov, skóre 16:44. To dokazuje v akej hlboké kríze sa naše "A" mužstvo nachádza. Doma sme odohrali 7 zápasov, štyri vyhrali, jeden remizovali a dva prehrali. Vonku 7 zápasov, sedem prehrali. Domáce zápasy sme hrali väčšinou kompletne ale vonku chodili so 4-5 hráčmi dorastu a ešte v niektorých zápasoch hrať aj náhradný hráč.

Dávno na Valalíkoch nebolo, aby na tréningy chodili piati dorastenci a ešte za tréningy rými hráčmi sme museli chodiť, aby sme mohli vycestovať. Ak k tomu prirátame účasť na tréningoch, tak tie výsledky vonku aj zodpovedajú. S kádom, ktorý odohral väčšiu časť veda vody tréningy len kedy sa im chcelo a väčšinou sa im chcelo len doma, musíme rozlúčiť. Čaká nás veľa práce v jarnej časti, aby sme dali dokopy partiu chlapcov – futbalistov ktorí chcu hrať futbal, sú ochotní pozitívne povedne pristupovať k tréningom a k majstrovským zápasom a sú ochotní obetovať sa pre futbal a aby disciplína nebola pre nich záťažou. Na záver ďakujeme všetkým našim žiakom, ktorí ostali verní a budú aj v jarnej časti povzbudzovať našich hráčov, budeme to veľmi potrebovať. Ďakujeme aj sponzorom, ktorí podporili futbal finančne a materiálne.

Tréneri všetkých troch mužstiev

Valaličan – obecné noviny
Vychádzajú štvrtročne. Registrácie 03
lo: OÚ 1/1995 Dr.Čid.
Vydáva: Obecný úrad Valaliky
Grafická úprava a sadzba: Valerka
a reklama. Hlavná 22, Košice.
Tlač: EMILENA tlačiareň, Čimelka 13